

Дата: 02.05.2023 г.

От: МОБИЛНИ АЛТЕРНАТИВНИ КОМУНИКАЦИИ АД, ЕИК: 204805152, със седалище и адрес на управление гр. София, р-н „Младост“, бул. „Андрей Сахаров“ 20А, представлявано от Невен Дилков

Относно: Становище на МОБИЛНИ АЛТЕРНАТИВНИ КОМУНИКАЦИИ АД в процедурата по обществено обсъждане на Проект за общ административен акт (Проекта) – приложение към Решение № 101 от 30.03.2023 г. на Комисията за регулиране на съобщенията (КРС), с което бе открито обществено обсъждане по реда на чл. 36 от Закона за електронните съобщения на Проекта, в изпълнение на Решение № 383/11.04.2022 г. по ад. № 151/2021 г. по описа на Административен съд София-област и произнасянето на Върховния административен съд по казуса с разпределението на 5G честотите у нас.

Уважаеми дами и господа,

В рамките на процедурата и в срока до 02.05.2023 г. за обществено обсъждане на посочения Проект за общ административен акт, одобрен с Решение № 101/30.03.2023 г. на КРС, БАБТО излага своята позиция както следва:

С Проекта КРС цели да коригира нарушения в предходна процедура, завършила с Решение № 35/28.01.2021 г. (понастоящем отменено от 13.03.2023 г. от Върховния административен съд (ВАС)) за приемане на резултатите от обществени консултации, след които през 2021 г. бяха определени условията за разпределяне на 5G честотите. Впоследствие на база тръжна процедура, тези честоти бяха разпределени към трите големи телеком оператора – „Българска телекомуникационна компания“ ЕАД (сега „Виваком България“ ЕАД), „А1 България“ ЕАД и "Йеттел България" ЕАД. В задължителните указания на ВАС към КРС се сочи, че преписката следва да се върне на КРС на основание чл. 173, ал.2, предл. последно от АПК, след приключилите обществените консултации КРС да проведе процедура по обществено обсъждане, съгласно чл. 36 от ЗЕС и КРС да се произнесе с мотивирано решение по чл. 90, ал.4 ЗЕС, съдържащо произнасяне по всички възражения и предложения направени в хода на обществените консултации, които са свързани с предмета на поставения за обсъждане въпрос, с излагане на конкретни мотиви – фактически и правни основания, мотивирали изводите на КРС (по-подробно в Решение № 383/11.04.2022 г. по ад. № 151/2021 г. на АССО и потвърдителното Решение № 2579/13.03.2023 г. по ад. № 6206/2022 г. на ВАС).

С Решение № 101/30.03.2023 г., към което е приложение Проектът, КРС открива процедура по обществено обсъждане на Проект за общ административен акт, в който е изразила мотивите си по направените в хода на обществените консултации през 2021 г. възражения към разпределението на 5G честотите, подадени също и от „Браншовата асоциация на българските телекомуникационни оператори“ (БАБТО), която изразява и защитава интересите на малките и средни предприятия в бранша и техните потребители.

Считаме, че в Проекта за общ административен акт основополагащия въпрос, който не е намерил решение трябваше да е, че в случай, че КРС предоставя 3x100 MHz в обхват 3.6 GHz (както е сторено към момента), КРС следваше да включи задължения за получателите на разрешенията да предлагат достъп до 5G мрежите си на мобилни виртуални мрежови

оператори при недискриминационни цени на едро, като условие по чл. 90, ал. 2, т. 3 от ЗЕС и в изпълнение на правомощията си по чл. 80а от ЗЕС. КРС обаче смята, че предпоставките за регулаторна намеса по чл. 80а от ЗЕС не са налице към настоящия момент, като излага аргументи, които за нас са неприемливи и неоснователни:

1. Че не е достатъчно мотивирано включването на задължения за получателите на разрешенията да предлагат достъп до 5G мрежите си на мобилни виртуални мрежови оператори при недискриминационни цени на едро като условие по чл. 90, ал. 2, т. 3 от ЗЕС и че не било достатъчно мотивирано как това би довело до ефективното използване на спектъра, насърчаване на конкуренцията и увеличаване в максимална степен ползата за потребителите, както и наличния свободен ресурс;
2. Че преценката за необходимостта от налагане на задължения за предоставяне на достъп за виртуални мобилни оператори следвало да се прави както въз основа на оценки на конкурентоспособността и техническото и икономическото състояние на пазара, така и в контекста на вида конкуренция, която се насърчава. **Според КРС в дългосрочен план максимална полза за потребителите ще възникне от конкуренция на база на разгръщането на отделни мрежи, използващи радиочестотен спектър, а не чрез конкуренция на базата на услугите чрез предоставяне на достъп за виртуални мобилни оператори;**
3. Че според КРС, въпреки че разгръщането на мрежите е съществена предпоставка за постигане на допълнителната цел на Кодекса (бел. наша: Европейския кодекс за електронни съобщения, приет с ДИРЕКТИВА (ЕС) 2018/1972 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 11 декември 2018 г. за установяване на Европейски кодекс за електронни съобщения) – осигуряване на повсеместна свързаност с широко разпространение и използване на мрежи с много голям капацитет, то виртуалните оператори поначало не допринасяли за повишаване на свързаността, тъй като те използвали вече изградените мрежи и не осигурявали покритие с услуги в районите, в които няма изградена инфраструктура, тъй като не разполагат с мрежа. **Отново неоснователно се акцентира само на развитие на мрежите, а не на услугите!** Отчитането на само една от целите на Кодекса не отговоря на духа на нормативната уредба. **Подчертаваме, че сред целите, които Кодекса си поставя, изрично е посочено насърчаването на конкуренцията „и при предоставяне на електронни съобщителни услуги и прилежащи услуги“ (чл.3, параграф 2б от Кодекса¹).** Допълнително Кодексът изрично подчертава като основна цел защитата на интересите на гражданите на Съюза, особено на крайните ползватели с увреждания, възрастните крайни ползватели и крайни ползвателите със специални социални потребности. Именно в този светлина следва да се разглежда и възможността за навлизане на виртуални мобилни оператори, които биха предоставяли нишови услуги на

¹ Цитат: „чл. 3, пар. 2. В рамките на настоящата директива националните регулаторни органи и другите компетентни органи, както и ОФРЕС, Комисията и държавите членки преследват всяка от посочените по-долу общи цели, които не са изброени в ред от приоритетна гледна точка:.... 2.б) насърчават конкуренцията при предоставяне на електронни съобщителни мрежи и прилежащи съоръжения, включително ефективна конкуренция по отношение на инфраструктурата, и при предоставяне на електронни съобщителни услуги и прилежащи услуги;“

групи потребители с различни от масовите потребности. Към момента на българския пазар липсват подобни услуги, въпреки твърдяното наличие на достатъчно конкуренция. В допълнение обръщаме внимание, че обективно погледнато, именно **виртуалните оператори имат възможност да предоставят покритие, което значително да надхвърля покритието на конкретен мрежови оператор**, доколкото биха могли да предоставят възможност за използване на мрежите на повече от един такъв оператор (на база сключени споразумение с повече от един мрежови оператор).

4. Според обсъждания Проект на КРС, следвало да се има предвид, че осигуряването на достъп за мобилни виртуални оператори от страна на мобилните мрежови предприятия е свързано с разгръщане на допълнителна инфраструктура и резервиране на капацитет за услугите, които ще бъдат предоставяни на клиентите на виртуалните оператори. Позицията на Мобилни Алтернативни Комуникации АД е не само, че осигуряването на достъп няма да натовари мобилните мрежови оператори с допълнителни инвестиции, а в духа на Кодекса (чл. 3, параграф 2^г) ще даде възможност за диверсифициране на инвестиционния риск при гарантиране на запазването на конкуренцията на пазара и зачитане принципите на недискриминация.
5. Според КРС от гл.т. на конкуренцията (**която отново се разглежда само на база мрежи, не и услуги!**) данните от годишните доклади на КРС в последните години, както и тези в анализа на пазара на терминиране на гласови повиквания в индивидуални мобилни мрежи през 2022 г., при сегментът - предоставяне на мобилни услуги не се наблюдавало нарушение на конкуренцията или пазарен провал, който да изисква регулаторна намеса. Според КРС тримата участници на пазара имали близки пазарни дялове както на база брой абонати, така и на база приходи, което показвало, че нито един от операторите не разполага с конкурентно предимство пред останалите. Както подчертахме вече, този анализ се прави само на база мрежи, а не и услуги, с което им се дава неоснователен превес, като този подход не съответства на изискването за равностойно третиране, дадено в Европейския кодекс за електронни съобщения. В тази връзка подчертаваме и факта, че не са налични данни за състоянието на конкуренцията при пазара на пакетните услуги, който считаме за релевантен по отношение на виртуалните мобилни оператори. По данни на регулатора³ потреблението на пакетни услуги през последните години значително нараства като за периода 2020-2021 година стойността на показателя „проникване по население“¹², достигайки 102,1%, а най-предпочитаните пакетни услуги са тези, които включват мобилна услуга – 89,9% от общия брой абонати използват пакети с включен мобилен глас, а 84,4% от абонатите ползват пакети с включен мобилен

² Цитат: чл. 3, пар. 2. В рамките на настоящата директива националните регулаторни органи и другите компетентни органи, както и ОЕРЕС, Комисията и държавите членки преследват всяка от посочените подолу общи цели, които не са изброени в ред от приоритетна гледна точка: ... г) допринасят за защитата на интересите на гражданите на Съюза, като осигуряват свързаност, широка достъпност и използване на мрежи с много голям капацитет, включително фиксирани, мобилни и безжични, и на електронни съобщителни услуги, като генерират максимални ползи по отношение на избора, цената и качеството въз основа на ефективна конкуренция, като поддържат сигурността на мрежите и услугите, като осигуряват високо и общо ниво на защита на крайните ползватели чрез необходимите секторни правила и като вземат предвид нуждите, като например достъпните цени, на конкретни социални групи, по-специално на крайните ползватели с увреждания, възрастните крайни ползватели и крайни ползвателите със специални социални потребности, както и избора и равностойния достъп на крайните ползватели с увреждания.“

³ Годишен доклад 2021 на Комисията за регулиране на съобщенията

интернет. В този смисъл считаме, че е **обособен отделен сегмент на пакетните услуги**, който регулаторът следва да разглежда през призмата на конкуренцията на пазара и ползите за крайния потребител.

6. В своите мотиви КРС подчертава, че регулаторна намеса от секторния регулатор на електронните съобщения за налагане на задължения за предоставяне на достъп на MVNO не е популярна в европейските държави, като това не е пречка за развитие на този тип услуги въз основа на свободното търговско договаряне. Несъмнено това е така, доколкото във всички европейски държави успешно работят различни бизнес модели на виртуални оператори – КРС изрично коментира факта, че предоставянето на услуги от MVNO е развито основно в Западна Европа, **с изключение на Португалия и Люксембург**. Българският регулатор сам обръща внимание обаче (базирайки са на и данните на Cullen International SA), че именно **в Португалия**, където MVNO услугите не са развити, **се е наложила регулаторна намеса**, като през 2020г. португалският регулатор е предвидил задължения за предоставяне на достъп за MVNO в рамките на търг за предоставяне на спектър за 5G. Считаме, че това е доказателство, че на Европейско ниво регулаторите не отстъпват от регулаторна намеса там, където е необходима, за да се създадат максимално благоприятна среда за развитие на конкуренцията и реализиране на ползите от това за крайните потребители.

Видно е от предложените от КРС мотиви в Проекта за общ административен акт, че правата на крайните потребители, защитата на които се гарантира от достатъчно конкурентната среда, не са разгледани и анализирани в достатъчна степен. Приносът на евентуални мобилни виртуални оператори не е отчетен, като в допълнение считаме, че регулаторът отстъпва от своята основна функция, а именно коригиране на пазарните провали чрез регулаторни политики в полза на обществения интерес.

С уважение:

Невен Дилков – изпълнителен директор